

Załącznik nr 1
do uchwały Nr .....
Zarządu Województwa Mazowieckiego
z dnia ..... 2008 r.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ZASADY KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2007 - 2013

Warszawa, sierpień 2008 r.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**WOJEWÓDZTWO
MAZOWIECKIE**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWA PRAWNA	4
II. ZAKRES REGULACJI.....	7
1. Cel i zakres obowiązywania Zasad	7
2. Najważniejsze pojęcia występujące w Zasadach	7
III. ZASADY KWALIFIKOWANIA PROJEKTÓW	9
IV. OGÓLNE ZASADY KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW	10
1. Okres kwalifikowania wydatków	10
2. Ocena kwalifikowalności wydatków	10
3. Zakaz podwójnego finansowania	11
4. Zasada przejrzystości i dokumentowania wydatków kwalifikowalnych	11
5. Projekty generujące dochód	12
V. ZASADY KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW W PROJEKTACH REALIZOWANYCH W RAMACH PROGRAMÓW POMOCY PUBLICZNEJ.....	13
VI. WSPÓLNE ZASADY KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW W ODNIESIENIU DO KATEGORII WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH.....	15
1. Podatek od towarów i usług.....	15
2. Wkład niepieniężny	15
3. Dokumentacja niezbędna do przygotowania projektu	15
4. Zakup środków trwałych	15
5. Amortyzacja	16
6. Zakup gruntu lub nieruchomości zabudowanej.....	16
7. Wartości niematerialne i prawne.....	17
8. Leasing.....	18
9. Koszty ogólne	18
VII. WYDATKI NIEKWALIFIKOWALNE	20
VIII. ZASADY KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW W RAMACH PRIORYTETÓW RPO WM.....	21
Priorytet I. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu	21
Działanie 1.1. Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego	21
Działanie 1.2. Budowa sieci współpracy nauka-gospodarka.....	22
Działanie 1.3. Kompleksowe przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą	22
Działanie 1.4. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu	23
Działanie 1.5. Rozwój przedsiębiorczości.....	24
Działanie 1.6. Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym.....	25
Działanie 1.7. Promocja gospodarcza.....	26
Działanie 1.8. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT).....	27
Priorytet II. Przyspieszenie e-Rozwoju Mazowsza	28
Działanie 2.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu informacyjnemu.....	28
Działanie 2.2. Rozwój e- usług.....	28
Działanie 2.3. Technologie informacyjne i komunikacyjne dla MSP	29

Priorytet III. Regionalny system transportowy	30
Działanie 3.1. Infrastruktura drogowa	30
Działanie 3.2. Regionalny transport publiczny.....	31
Działanie 3.3. Lotniska i infrastruktura lotnicza	32
Priorytet IV. Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka	33
Działanie 4.1. Gospodarka wodno-ściekowa.....	33
Działanie 4.2. Ochrona powierzchni ziemi.....	35
Działanie 4.3. Ochrona powietrza, energetyka.....	35
Działanie 4.4. Ochrona przyrody, zagrożenia, systemy monitoringu.....	36
Priorytet V. Wzmacnianie roli miast w rozwoju regionu	37
Działanie 5.1. Transport miejski.....	37
Działanie 5.2. Rewitalizacja miast.....	38
Priorytet VI. Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji	39
Działanie 6.1. Kultura.....	39
Działanie 6.2. Turystyka.....	40
Priorytet VII. Tworzenie i poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego	41
Działanie 7.1. Infrastruktura służąca ochronie zdrowia i życia.....	41
Działanie 7.2. Infrastruktura służąca edukacji.....	41
Działanie 7.3. Infrastruktura służąca pomocy społecznej.....	42
Priorytet VIII. Pomoc Techniczna	43

Usunięty

I. Podstawa prawna

Niniejsze *Zasady kwalifikowania wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 (Zasady)* zostały przygotowane na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.), zwanej dalej „*Ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*”

Zasady kwalifikowania wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 określają zasady kwalifikacji wydatków oraz szczegółowe kategorie wydatków kwalifikowalnych w projektach współfinansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 (RPO WM).

Zasady są zgodne z postanowieniami *Krajowych wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007–2013 (Wytyczne krajowe)* i stanowią ich uszczegółowienie w zakresie, w jakim Instytucja Zarządzająca RPO WM (IZ) jest uprawniona do określenia szczegółowych zasad kwalifikacji wydatków.

Kwestię kwalifikowania wydatków w ramach RPO WM regulują następujące akty prawne:

- *Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE z dnia 31 lipca 2006 r. L 210/25),*
- *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. Urz. UE z dnia 27 grudnia 2006 r., L 371/1),*
- *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. Urz. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/1),*
- *ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2006 r. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.),*
- *ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655),*
- *ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.),*
- *ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.), zwana dalej „Ustawą o VAT”,*
- *rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 97, poz. 970, z późn. zm.),*

oraz następujące dokumenty:

- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007-2013,*

- *Szczegółowy opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 (Uszczegółowienie RPO WM),*
- *Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013. Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 22 listopada 2007 r.*
- *Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód. Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 19 września 2007 r.*
- *niniejsze Zasady.*

Akty prawne regulujące zasady udzielania pomocy publicznej:

- *ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.),*
- *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z dnia 28 grudnia 2006 r.),*
- *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE L 10 z dnia 13 stycznia 2001r.) zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. (Dz. Urz. UE L 63 z dnia 28 lutego 2004 r.) oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1857 z dnia 15 grudnia 2006 r. (Dz. Urz. UE L 358 z dnia 16 grudnia 2006 r.) i rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1976 z dnia 20 grudnia 2006 r. (Dz. Urz. UE L 368 z dnia 23 grudnia 2006 r.),*
- *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej (Dz. Urz. UE L 302 z dnia 1 listopada 2006 r.),*
- *Rozporządzenie Rady nr 1191/69 z dnia 26 czerwca 1969 r. w sprawie działania Państw Członkowskich dotyczącego zobowiązań związanych z pojęciem usługi publicznej w transporcie kolejowym, drogowym i w żegludze śródlądowej (Dz. Urz. UE L 156 z 28.06.1969 r.), ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Rady nr 1893/91 z dnia 20 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. UE L 169 z 29.06.1991 r.),*
- *Rozporządzenie (WE) Nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1191/69 i 1107/70 (Dz. Urz. UE L 315 z 3.12.2007 r.),*
- *Wytyczne Komisji (WE) w sprawie pomocy regionalnej na lata 2007 – 2013 (Dz. Urz. UE C 54 z 4 marca 2006 r.),*
- *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz. U. Nr 190, poz. 1402),*
- *rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 185, poz. 1317),*
- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich*

przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1398),

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U., Nr 193, poz. 1399).*

II. Zakres Regulacji

1. Cel i zakres obowiązywania Zasad

Celem *Zasad* jest określenie zasad dotyczących kwalifikowania wydatków w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach RPO WM.

Zasady dotyczą wszystkich wydatków kwalifikowalnych ponoszonych przez Beneficjenta – zarówno w ramach współfinansowania krajowego, jak i środków wspólnotowych w ramach realizacji projektu współfinansowanego z EFRR w ramach RPO WM. Jedynie wydatki poniesione zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie zawartej z Beneficjentem oraz zgodnie z *Zasadami* mogą być uznane za kwalifikowalne.

W przypadku projektu lub grupy projektów objętych zasadami pomocy publicznej w rozumieniu *Traktatu ustanawiającego WE* (art. 87 ust.1) mogą obowiązywać odrębne zasady dotyczące kwalifikowania wydatków od określonych w *Zasadach*, wynikające z właściwego rozporządzenia określającego zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Zasady są skierowane do Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia, tj. Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych (MJWPU)) oraz Beneficjentów.

2. Najważniejsze pojęcia występujące w Zasadach

Beneficjent – podmiot gospodarczy, podmiot lub przedsiębiorstwo, publiczne lub prywatne, odpowiedzialne za inicjowanie lub inicjujące i realizujące operacje.

Duży projekt - projekt którego całkowity koszt przekracza kwotę 25 mln EUR w przypadku środowiska naturalnego oraz 50 mln EUR w przypadku innych dziedzin.

MSP – mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Komisji (WE) nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającym rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 i rozszerzającym jego zakres w celu włączenia pomocy dla badań i rozwoju (Dz. Urz. UE L 63 z 28.02.2004).

Nieruchomość niezabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych.

Nieruchomość zabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), wraz z budynkami, budowlami, obiektami małej architektury trwale związanymi z gruntem.

Program pomocowy – Rozporządzenie określające zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust.1 *Traktatu ustanawiającego WE*.

Projekt generujący dochód – jakakolwiek operacja obejmująca inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających lub jakakolwiek operacja pociągająca za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub jakiegokolwiek inne odpłatne świadczenie usług.

Środek trwały na stałe zainstalowany w projekcie – środek trwały, którego użycie do innych zadań niż te założone w projekcie grozi niezrealizowaniem celu projektu.

Umowa o dofinansowanie projektu – umowa zawarta przez MJWPU z Beneficjentem, na podstawie której Beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach RPO WM.

Wydatek kwalifikowalny – wydatek lub koszt poniesiony przez Beneficjenta w związku z realizacją projektu w ramach RPO WM, zgodnie z wytycznymi obowiązującymi w *Zasadach*, który kwalifikuje się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację RPO WM w trybie określonym w *Umowie o dofinansowanie projektu*.

Wydatek niekwalifikowalny – wydatek lub koszt niekwalifikujący się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację RPO WM.

III. Zasady kwalifikowania projektów

Jako generalną zasadę przyjmuje się, że projekt współfinansowany z EFRR w ramach RPO WM musi być realizowany w granicach administracyjnych województwa mazowieckiego. Ocena kwalifikowalności projektu następuje na etapie wyboru projektów o dofinansowanie i polega na sprawdzeniu czy przedstawiony projekt może stanowić przedmiot współfinansowania w ramach RPO WM.

Projekt kwalifikuje się do współfinansowania jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- a. jest zgodny z RPO WM oraz Szczegółowym opisem priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013,
- b. Beneficjent ubiegający się o dofinansowanie jest uprawniony do złożenia wniosku w ramach danego priorytetu i działania,
- c. jest zgodny z kryteriami wyboru określonymi przez Komitet Monitorujący,
- d. jest zgodny z horyzontalnymi politykami Unii Europejskiej, w tym w szczególności z politykami w zakresie: równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju, konkurencji, zamówień publicznych, środowiska oraz społeczeństwa informacyjnego,
- e. przyczynia się do realizacji celów priorytetu i działania w ramach, którego projekt będzie realizowany.

Zgodnie z postanowieniami art. 57 *Rozporządzenia Rady nr 1083/2006* trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych musi być zachowana przez okres pięciu 5 lat od daty zakończenia projektu. Poprzez datę zakończenia projektu należy rozumieć termin realizacji projektu określony w umowie o dofinansowanie projektu, z uwzględnieniem przepisów art. 88 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006*. W przypadku projektów realizowanych w celu utrzymania inwestycji lub miejsc pracy stworzonych przez MSP trwałość projektu musi być zachowana przez 3 lata od daty jego zakończenia.

Pojęcie „trwałości projektu” rozumiane jest jako niepoddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji tj.:

- a. modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny oraz
- b. wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Znacząca modyfikacja oznacza jednoczesne spełnienie, co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. a i co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. b, a ponadto pomiędzy tymi warunkami musi zachodzić związek przyczynowo - skutkowy (tzn. lit. b to przyczyna, a lit. a skutek).

Wydatki poniesione na rzecz projektu, który zostanie poddany znaczącym modyfikacjom, będą objęte procedurą odzyskiwania zgodnie z art. 98-102 *Rozporządzenia Rady nr (WE) 1083/2006*.

IV. Ogólne zasady kwalifikowania wydatków

1. Okres kwalifikowania wydatków

Pod pojęciem okresu kwalifikowania wydatków należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone wydatki kwalifikowalne. Wydatki poniesione poza okresem kwalifikowania nie stanowią wydatków kwalifikowalnych.

Początek okresu kwalifikowania wydatków RPO WM stanowi 1 stycznia 2007 r.

Koniec okresu kwalifikowania wydatków w RPO WM stanowi 31 grudnia 2015 r.

Ostateczny okres kwalifikowania wydatków dla danego projektu jest określony w *Umowie o dofinansowanie projektu*, która precyzuje początkową i końcową datę kwalifikowania wydatków.

Początkową datą kwalifikowania wydatków może być 1 stycznia 2007 r., również w przypadku, gdy wniosek o dofinansowanie został złożony w późniejszym terminie. Końcowa data kwalifikowania wydatku może zostać zmieniona w uzasadnionym przypadku, na pisemny wniosek Beneficjenta, za zgodą instytucji stanowiącej stronę *Umowy o dofinansowanie projektu*, w formie pisemnej w postaci aneksu do *Umowy o dofinansowanie projektu* – jednak w żadnym wypadku końcowa data kwalifikowania wydatków dla projektu nie może wykraczać poza datę 31 grudnia 2015 r. W przypadku projektów objętych pomocą publiczną okres kwalifikowalności wydatków powinien być zgodny z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.

2. Ocena kwalifikowalności wydatków

Beneficjent może wnioskować o refundację poniesionych wydatków (lub zaliczkę za wykonane roboty) do kwoty określonej w *Umowie o dofinansowanie projektu* pod warunkiem, że wydatki te wynikają z realizacji projektu, którego zakres został zatwierdzony *Umową o dofinansowanie projektu w oparciu o Wniosek o dofinansowanie projektu* oraz są ponoszone zgodnie z obowiązującymi zasadami. Ocena kwalifikowalności wydatków polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami. Oceny takiej dokonuje się zarówno na etapie wyboru wniosku o dofinansowanie projektu, jak i podczas realizacji projektu. Na etapie wyboru wniosków sprawdzeniu podlega potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we wniosku.

Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z Beneficjentem *Umowy o dofinansowanie projektu* nie oznacza, że wszystkie wydatki, które Beneficjent przedstawi do refundacji w trakcie realizacji projektu, będą kwalifikować się do współfinansowania. Kwalifikowalność poniesionych wydatków jest oceniana również w trakcie realizacji projektu, kiedy Beneficjent przedkłada kolejne wnioski o płatność.

Ocena kwalifikowalności wydatków:

Wydatki mogą zostać zakwalifikowane do zrefundowania w ramach RPO WM, o ile:

- została podpisana *Umowa o dofinansowanie projektu*,
- zostały poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków,
- zostały należycie udokumentowane,
- są zgodne z postanowieniami RPO WM,
- są niezbędne do realizacji projektu i zostały poniesione w związku z realizacją projektu,

- zostały dokonane w sposób oszczędny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku,
- zostały przewidziane w zatwierdzonym budżecie projektu,
- są zgodne ze szczegółowymi wymogami określonymi w niniejszych *Zasadach*.

W ramach projektów współfinansowanych ze środków RPO WM za kwalifikowalny uważany jest wydatek, który został faktycznie poniesiony przez Beneficjenta. Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego Beneficjenta, za wyjątkiem: wkładu niepieniężnego, odpisów amortyzacyjnych, a także udzielenia promesy premii technologicznej. Dowodem poniesienia wydatku jest opłacona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z dowodami zapłaty.

Wypłata zaliczki będzie dokonywana na warunkach określonych *Umową o dofinansowanie projektu*. Jej udzielenie będzie uzależnione od udokumentowania faktu wykonania określonego etapu lub całości robót przez wykonawcę i przedstawienia kopii protokołu odbioru prac z załączonymi kopiami faktur pro-forma. Jest to szczególna forma zaliczki z uwagi na fakt, że kwota jej musi być równa później dokonanych wydatkom przez Beneficjenta i rozliczana poprzez przedstawienie kopii faktur i dowodów zapłaty na rzecz wykonawcy.

3. Zakaz podwójnego finansowania

Podwójne finansowanie oznacza niedozwolone zrefundowanie całkowite lub częściowe danego wydatku dwa razy ze środków publicznych – wspólnotowych lub krajowych.

Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:

- a. zrefundowanie tego samego wydatku w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności,
- b. zrefundowanie kosztów podatku VAT ze środków EFRR, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o *Ustawę o VAT*,
- c. zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej, a następnie zrefundowanie kosztów amortyzacji tego środka trwałego ze środków EFRR,
- d. otrzymanie refundacji ze środków EFRR na wydatek, który wcześniej został sfinansowany z preferencyjnej pożyczki ze środków publicznych, oraz niedokonanie niezwłocznego zwrotu refundowanej części tej pożyczki.

4. Zasada przejrzystości i dokumentowania wydatków kwalifikowalnych

Beneficjent może wnioskować o refundację poniesionych wydatków – do kwoty określonej w umowie o dofinansowanie pod warunkiem, że wydatki te zostały poniesione na realizację projektu, którego zakres został zatwierdzony w umowie o dofinansowanie zawartej z Beneficjentem oraz jeżeli wydatki zostały poniesione zgodnie z obowiązującymi zasadami.

W ramach projektów RPO WM kwalifikowalny jest wydatek, który został faktycznie poniesiony przez Beneficjenta. Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego Beneficjenta, za wyjątkiem wkładu niepieniężnego, amortyzacji lub wkładu w postaci dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę

trzecią. Dowodem poniesienia wydatku jest opłacona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z dowodami zapłaty. W przypadku wkładu niepieniężnego, amortyzacji lub wkładu w postaci dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią, dokumenty przedkładane w ramach rozliczania projektu przez Beneficjenta powinny pozwalać na identyfikację sposobu wyliczenia tego wkładu oraz jego wysokość.

5. Projekty generujące dochód

Wydatki kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją projektu generującego dochód nie mogą przekroczyć bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu netto z inwestycji w okresie referencyjnym. Okresy referencyjne zostały wskazane w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.

W przypadku, gdy nie wszystkie koszty inwestycji kwalifikują się do współfinansowania, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie do kwalifikowanych i niekwalifikowanych części kosztu inwestycji.

Kalkulacja oczekiwanego dochodu netto z inwestycji jest dokonywana w studium wykonalności lub biznes planie przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

Metodologia obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu, a także sposobu jego monitorowania jest przedmiotem Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.

Powyższych zasad nie stosuje się do projektów podlegających zasadom dotyczącym pomocy publicznej.

V. Zasady kwalifikowania wydatków w projektach realizowanych w ramach programów pomocy publicznej

Zgodnie z ugruntowaną wykładnią¹ art. 87 ust. 1 TWE, źródłowego przepisu systemu prawnego w zakresie pomocy publicznej, pomocą publiczną jest transfer zasobów przypisywany władzy publicznej, o ile spełnione są łącznie następujące warunki:

- transfer skutkuje przysporzeniem na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe,
- transfer jest selektywny - powoduje uprzywilejowanie określonych podmiotów lub wytwarzanie określonych dóbr,
- w efekcie transferu występuje lub może wystąpić zakłócenie konkurencji,
- transfer wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Ustalenie, czy projekt objęty jest pomocą publiczną polega na zbadaniu, czy wskazane przesłanki zachodzą łącznie.

Przy ocenie projektu pod kątem występowania pomocy publicznej nie ma znaczenia forma prawna Beneficjenta. Pomocą publiczną może być również transfer dokonany na rzecz takich podmiotów jak organizacje pozarządowe, spółki komunalne, a nawet jednostki samorządu terytorialnego, które wykonują działalność gospodarczą w rozumieniu prawa wspólnotowego.

Wspólnotowa definicja działalności gospodarczej jest o wiele szersza, niż definicja obowiązująca na gruncie prawa polskiego. Obejmuje wszelką działalność zdefiniowaną w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości jako „oferowanie dóbr i usług na określonym rynku”, niezależnie od tego, czy działalność jest prowadzona w sposób okazjonalny lub ciągły oraz niezależnie od tego, czy jest prowadzona w celu zarobkowym.

Dla oceny występowania pomocy publicznej nie ma znaczenia cel działalności wykonywanej przez określony podmiot. Istotny jest fakt, czy działalność jest wykonywana w warunkach faktycznej lub potencjalnej konkurencji.

Przy kwalifikowaniu wydatków w projekcie objętym pomocą publiczną należy uwzględnić:

- a. przepisy rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego wskazane przy opisach poszczególnych działań, które znajdują się w dokumencie „Szczegółowy opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013”,
- b. w przypadku projektów realizowanych w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej wydatek może być uznany za kwalifikowalny w momencie, gdy wnioskodawca przed rozpoczęciem prac związanych z realizacją projektu, złoży wniosek o dofinansowanie projektu, a MJWPU wyda pisemne potwierdzenie, z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji wniosku, że nowa inwestycja spełnia warunki uzyskania pomocy i kwalifikuje się do wsparcia. Pisemne potwierdzenie nie stanowi podstawy do roszczenia związanego z przyznaniem i wypłatą pomocy. Pod pojęciem rozpoczęcia prac związanych z realizacją nowej inwestycji należy rozumieć podjęcie prac budowlanych lub pierwszego prawnie

---

¹ Na podstawie dokumentu pn. „Pomoc publiczna w programach operacyjnych 2007-2013” (Poradnik dla administracji publicznej wraz z komentarzami do rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczących udzielania pomocy publicznej w ramach regionalnych programów operacyjnych), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, www.mrr.gov.pl

wiążącego zobowiązania do zamówienia ruchomych środków trwałych, z wyłączeniem wydatków związanych z przygotowaniem i opracowaniem dokumentacji projektowej.

Pomoc de minimis - to pomoc, która ze względu na niewielką wartość nie wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi lub nie zakłóca konkurencji.

Wartość pomocy de minimis w okresie trzech lat kalendarzowych nie może przekroczyć kwoty stanowiącej równowartość 200 tys. euro. Beneficjent prowadzący działalność gospodarczą w sektorze transportu drogowego może otrzymać pomoc de minimis w kwocie do 100 tys. euro, z wyłączeniem przeznaczenia jej na nabycie środków transportu.

Do wsparcia w ramach pomocy de minimis kwalifikują się wydatki poniesione od dnia 1 stycznia 2007 r. Intensywność wsparcia w ramach pomocy de minimis ustalono na poziomie 60% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Niespełnienie kryteriów narzuconych regułami programów pomocy publicznej może skutkować odmową przyjęcia projektu do dofinansowania lub odmową uznania wydatków za kwalifikowalne.

VI. Wspólne zasady kwalifikowania wydatków w odniesieniu do kategorii wydatków kwalifikowalnych

1. Podatek od towarów i usług

Podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko wtedy, gdy został faktycznie poniesiony przez Beneficjenta, który nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT.

Możliwość odzyskania podatku VAT rozpatruje się w świetle *Ustawy o VAT*.

Beneficjent w oświadczeniu zadeklaruje czy w ramach realizowanego projektu będzie miał możliwość odzyskania podatku VAT poniesionego w związku z realizacją projektu.

2. Wkład niepieniężny

Wkład niepieniężny wniesiony na rzecz projektu przez Beneficjenta publicznego lub prywatnego w postaci dóbr lub usług, stanowi wydatek kwalifikowalny.

Warunki kwalifikowalności wkładu niepieniężnego są następujące:

- a. wkład niepieniężny polega na wniesieniu nieruchomości, urządzeń, materiałów (surowców), ekspertyz lub nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy,
- b. wartość wkładu niepieniężnego może zostać w niezależny sposób wyceniona oraz - jeśli zaistnieje taka konieczność – zweryfikowana.

W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci gruntu lub nieruchomości zabudowanej, dodatkowo zastosowanie mają zasady określone w Podrozdziale 6. Zakup gruntu, nieruchomości zabudowanej.

W przypadku wniesienia nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy, jej wartość określa się z uwzględnieniem ilości czasu poświęconego na jej wykonanie oraz średniej stawki godzinowej lub dziennej za dany rodzaj pracy.

W przypadku wniesienia przez Beneficjenta wkładu niepieniężnego do projektu, współfinansowanie z EFRR nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego.

3. Dokumentacja niezbędna do przygotowania projektu

Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione na opracowanie dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu, o ile jej opracowanie jest niezbędne do przygotowania lub realizacji projektu tj.:

- a. biznes planu lub studium wykonalności,
- b. oceny oddziaływania na środowisko,
- c. map lub szkiców lokalnych sytuujących projekt,
- d. innej niezbędnej dokumentacji technicznej lub finansowej, z wyjątkiem wypełnienia formularza Wniosku o dofinansowanie projektu.

4. Zakup środków trwałych

Wydatek na zakup środka trwałego (cena nabycia), który będzie na stałe zainstalowany w projekcie (niezbędny do realizacji projektu), kwalifikuje się do współfinansowania ze środków EFRR pod następującymi warunkami:

- a. środek ten będzie włączony w rejestr środków trwałych Beneficjenta oraz wydatek ten będzie traktowany jako wydatek inwestycyjny zgodnie z zasadami rachunkowości;
- b. środek trwały nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danego środka trwałego przez Beneficjenta. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być oświadczenie sprzedawcy.

W przypadku zakupu sprzętu będącego środkiem trwałym do użytku na czas realizacji projektu - wydatek poniesiony na zakup środka trwałego, który nie będzie na stałe zainstalowany w projekcie - kwalifikuje się do współfinansowania w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym w okresie, w którym środek trwały będzie wykorzystywany do realizacji projektu.

W ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla MSP nowa inwestycja obejmuje zakup używanych środków trwałych bezpośrednio związanych z przedsiębiorstwem, które zostało zamknięte lub zostałoby zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym środki są nabywane przez inwestora niezależnego od zbywcy.

5. Amortyzacja

Koszty amortyzacji aktywów, zarówno środków trwałych, jak i wartości niematerialnych i prawnych, kwalifikują się do współfinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- a. odpisy amortyzacyjne dotyczą aktywów, które są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrażania,
- b. kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji danego projektu,
- c. wartość odpisów amortyzacyjnych została obliczona zgodnie z *ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*,
- d. w przypadku środków trwałych, wydatki poniesione na ich zakup nie zostały zgłoszone jako wydatki kwalifikowalne, ani też zakup środka trwałego nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w ciągu 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu środka trwałego na potrzeby projektu (dotyczy to sytuacji, w której Beneficjent kupuje środek trwały na potrzeby projektu, ale nie chce bądź nie może zrefundować kosztów zakupu).

W przypadku, gdy aktywa są wykorzystywane także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów w celu realizacji projektu.

W przypadku, o którym mowa powyżej, wartość rezydualna (księgowa wartość likwidacyjna) aktywów po zakończeniu realizacji projektu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.

6. Zakup gruntu lub nieruchomości zabudowanej

Zakup gruntu kwalifikuje się do wsparcia ze środków EFRR przy łącznym spełnieniu następujących warunków:

- a. wydatek poniesiony na zakup gruntu jest kwalifikowalny tylko do wysokości 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu (w przypadku projektów współfinansowanych ze środków EFRR wyższy udział procentowy dopuszczalny jest w projektach związanych z ochroną środowiska naturalnego, za zgodą IZ RPO WM),
- b. cena nabycia nie przekracza wartości rynkowej gruntu, a jego wartość jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.) wraz z przepisami wykonawczymi,
- c. nieruchomość jest wykorzystywana tylko do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem określonym w *Umowie o dofinansowanie projektu*,
- d. nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu,
- e. zakup nieruchomości został przewidziany we *Wniosku o dofinansowanie projektu* stanowiącym załącznik do *Umowy o dofinansowanie projektu*.

Zakup nieruchomości zabudowanej kwalifikuje się do współfinansowania ze środków EFRR przy łącznym spełnieniu następujących warunków:

- a. cena nabycia nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, a wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami wraz z przepisami wykonawczymi*,
- b. nieruchomość jest wykorzystywana tylko do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem zatwierdzonym *Umową o dofinansowanie projektu*,
- c. nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu,
- d. zakup nieruchomości został przewidziany we *Wniosku o dofinansowanie projektu* stanowiącym załącznik do *Umowy o dofinansowanie projektu*.

W przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojącego(ych) na niej budynku(ów), koszty kwalifikowalne zakupu nieruchomości należy obliczyć jak dla zakupu gruntu (opisane powyżej). W omawianej sytuacji cena nabycia samego budynku nie jest kosztem kwalifikowalnym, natomiast koszt jego wyburzenia stanowi koszt kwalifikowalny.

7. Wartości niematerialne i prawne

W ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej skierowanej na wsparcie nowych inwestycji do wydatków kwalifikowalnych zalicza się wydatki związane z nabyciem wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii poprzez nabycie patentów, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej, jeżeli wydatki te są niezbędne do realizacji projektu.

Nabywane wartości niematerialne i prawne muszą spełniać łącznie następujące warunki:

- a. będą wykorzystywane wyłącznie w ramach przedsiębiorstwa, które otrzymało pomoc,
- b. będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c. będą nabyte od osób trzecich na warunkach rynkowych,

- d. będą stanowiły aktywa Beneficjenta pomocy przez co najmniej 5 lat, a w przypadku mikroprzedsiębiorcy, małego i średniego przedsiębiorcy przez co najmniej 3 lata.

8. Leasing

Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione w związku z technikami finansowania, które nie powodują natychmiastowego przeniesienia prawa własności do danego dobra na Beneficjenta (podmiot użytkujący), w tym w szczególności wydatki poniesione w związku z zastosowaniem leasingu.

Refundacja kosztów faktycznie poniesionych, w przypadku zastosowania w ramach projektu finansowania w drodze leasingu, może zostać skierowana na rzecz leasingobiorcy (podmiot leasingujący dane dobro tj. Beneficjent).

Do współfinansowania kwalifikują się następujące formy leasingu:

- a. leasing finansowy,
- b. leasing operacyjny,
- c. leasing zwrotny.

Warunki współfinansowania leasingu na rzecz leasingobiorcy (korzystającego)

- w przypadku zastosowania tej formy pomocy, refundacja kosztów faktycznie poniesionych jest skierowana na rzecz leasingobiorcy, czyli Beneficjenta,
- kosztem kwalifikowalnym do współfinansowania jest część raty leasingowej związanej ze spłatą kapitału leasingowanego dobra,
- dowodem faktycznego poniesienia wydatku, w przypadku refundacji na rzecz Beneficjenta, jest dokument potwierdzający opłacenie raty leasingowej,
- maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu. Oznacza to, że kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może być wyższa, niż kwota na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingodawcy, przez dostawcę współfinansowanego dobra.
- środki w ramach pomocy wspólnotowej na realizację umów leasingu są wypłacane leasingobiorcy zgodnie z faktycznie spłacanymi ratami leasingu.

Wydatkami niekwalifikującymi się do współfinansowania są wydatki związane z umową leasingu, w tym w szczególności:

- a. podatek,
- b. marża finansującego,
- c. odsetki od refinansowania kosztów,
- d. koszty ogólne,
- e. opłaty ubezpieczeniowe.

W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę kwalifikowalności wydatków, wydatkami kwalifikującymi się do współfinansowania są wyłącznie wydatki leasingodawcy lub leasingobiorcy, które zostały faktycznie poniesione najpóźniej w dniu 31 grudnia 2015 r.

9. Koszty ogólne

Koszty ogólne to koszty, które nie mogą zostać bezpośrednio przyporządkowane do konkretnego produktu lub usługi. Do kategorii kosztów ogólnych należą m. in. opłaty czynszowe, koszty administracyjne, opłaty za energię, ogrzewanie.

Koszty ogólne kwalifikują się do współfinansowania pod warunkiem, że:

- a. kalkulacja tych kosztów jest oparta na rzeczywistych kosztach związanych z realizacją danego projektu lub rzeczywistych kosztach projektu tego samego typu,
- b. koszty te zostały wyodrębnione jako odpowiednia proporcja kosztów związanych bezpośrednio z realizacją projektu, zgodnie z należycie uzasadnioną, rzetelną i bezstronną metodologią.

10. Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu

Niżej wymienione kategorie wydatków kwalifikują się do współfinansowania z EFRR:

- a. opłaty finansowe:
  - wydatki związane z otwarciem oraz prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta lub odrębnego rachunku bankowego,
  - opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych),
- b. wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie projektu, o ile ich poniesienie wymagane jest przez prawo krajowe lub wspólnotowe,
- c. wydatki poniesione na doradztwo: prawne, finansowe lub techniczne,
- d. wydatki poniesione na usługi w zakresie audytu, o ile ich poniesienie jest uzasadnione charakterem i wielkością projektu,
- e. wydatki poniesione na usługi w zakresie księgowości zlecone zewnętrznemu wykonawcy,
- f. opłaty notarialne.

VII. Wydatki niekwalifikowalne

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się wydatki na:

- a. cross-financing - nie występuje w RPO WM (zasada elastycznego, krzyżowego finansowania, która ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Zapewnia ona możliwość finansowania w ramach zakresów interwencji EFRR i EFS komplementarnych działań wchodzących odpowiednio w zakres drugiego funduszu),
- b. prowizje pobierane w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe, z wyjątkiem projektów współpracy ponadnarodowej,
- c. zakup środków transportu przez Beneficjenta wykonującego działalność gospodarczą w sektorze transportu, w działaniach, w których wsparcie stanowi regionalną pomoc inwestycyjną,
- d. wydatki związane z umową leasingu, w tym w szczególności: podatek, marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe,
- e. kary i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot niezależnie wypłaconych po akceptacji IZ RPO WM) oraz z realizacją ewentualnych orzeczeń wydanych przez sąd,
- f. odsetki od zadłużenia, koszty kredytu,
- g. prowizje pobierane w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe,
- h. wydatek poniesiony na zakup środka trwałego, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat poprzedzających datę zakupu środka trwałego przez Beneficjenta,
- i. podatek VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o VAT,
- j. wydatek poniesiony na zakup gruntu przekraczający 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu w projektach współfinansowanych w ramach EFRR (w przypadku projektów współfinansowanych ze środków EFRR wyższy udział procentowy jest dopuszczalny w projektach związanych z ochroną środowiska naturalnego, za zgodą IZ RPO WM),
- k. wydatek poniesiony na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu,
- l. wydatki niekwalifikowalne określone w *Rozdziale VIII. Zasady kwalifikowania wydatków w ramach Priorytetów RPO WM.*

Wydatki niekwalifikowalne związane z realizacją projektu ponosi Beneficjent.

VIII. Zasady kwalifikowania wydatków w ramach priorytetów RPO WM

Priorytet I. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu

Działanie 1.1. Wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe,
- zakup nowych środków trwałych wraz z montażem i pierwszym uruchomieniem, o ile jest on wymagany przez firmę serwisową lub dla zachowania gwarancji, bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 1.2. Budowa sieci współpracy nauka-gospodarka

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- pokrycie kosztów zakupu lub używania środków trwałych wraz z montażem i pierwszym uruchomieniem, o ile jest on wymagany przez firmę serwisową lub dla zachowania gwarancji w zakresie i przez okres w jakim są wykorzystywane na potrzeby projektu przez ich całkowity okres użytkowania, do wydatków kwalifikowalnych zalicza się wyłącznie koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu badawczego,
- pokrycie kosztów amortyzacji budynków w zakresie i przez okres w jakim są wykorzystywane na potrzeby projektu objętego wsparciem,
- nabycie na warunkach rynkowych wartości niematerialnych i prawnych, w formie patentów, licencji, nieopatentowanej wiedzy technicznej pod warunkiem, że:
  - ✓ będą wykorzystywane wyłącznie na cele projektu objętego wsparciem na prace badawcze i rozwojowe oraz wdrożenie wyników tych prac,
  - ✓ będą podlegać amortyzacji zgodnie z odrębnymi przepisami,
  - ✓ będą nabyte od osób trzecich na warunkach rynkowych.
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup badań i usług równorzędnych wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby związane z realizacją projektu,
- nabycie albo koszt wytworzenia nowych środków trwałych związanych z prowadzeniem badań i prac rozwojowych oraz wdrożeniem wyników tych prac przez przedsiębiorcę,
- pokrycie pozostałych kosztów ogólnych ponoszonych bezpośrednio w związku z realizacją projektu,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 1.3. Kompleksowe przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe,
- dostosowanie obiektów i pomieszczeń (dot. projektów na obszarach przemysłowych i powojkowych) w zakresie niezbędnym dla realizowanego projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 1.4. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

Prace inwestycyjne, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności, przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- raport oddziaływania na środowisko,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,

- prace wykończeniowe,
- dostosowanie obiektów i pomieszczeń w zakresie niezbędnym dla realizowanego projektu,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- pokrycie kosztów zakupu lub używania środków trwałych wraz z montażem i pierwszym uruchomieniem, o ile jest on wymagany przez firmę serwisową lub dla zachowania gwarancji bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- zakup nowych środków trwałych bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- zakup używanych środków trwałych pod warunkiem, że w okresie 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie środek trwały nie został zakupiony z wykorzystaniem środków z Unii Europejskiej, cena środka trwałego nie przewyższa wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu i jest niższa od ceny nowego środka trwałego,
- wydatki związane z dokapitalizowaniem funduszy pożyczkowych w celu wypłaty pożyczek,
- wydatki związane z pokryciem kosztów administracji i zarządzania funduszem do wysokości ustalonej w umowie o udzieleniu wsparcia nie przekraczającej 5% kwoty wypłaconych pożyczek,
- wydatki związane z dokapitalizowaniem funduszy poręczeń kredytowych w celu zabezpieczenia kapitału poręczeniowego,
- wydatki związane z pokryciem kosztów administracji i zarządzania funduszem do wysokości ustalonej w umowie o udzieleniu wsparcia nie przekraczającej 5% kwoty udzielonych poręczeń,
- wydatki związane z wynagrodzeniami wraz z pozapłacowymi kosztami pracy – składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne osób świadczących usługi konsultacyjne dla przedsiębiorców,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 1.5. Rozwój przedsiębiorczości

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- raport oddziaływania na środowisko,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne, w tym:

- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace wykończeniowe,
- dostosowanie obiektów i pomieszczeń w zakresie niezbędnym dla realizowanego projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- pokrycie kosztów zakupu lub używania środków trwałych wraz z montażem i pierwszym uruchomieniem, o ile jest on wymagany przez firmę serwisową lub dla zachowania gwarancji bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- zakup nowych środków trwałych bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- zakup używanych środków trwałych pod warunkiem, że w okresie 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie środki trwałe nie zostały zakupione z wykorzystaniem środków z Unii Europejskiej, cena środka trwałego nie przewyższa wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu i jest niższa od ceny nowego środka trwałego,
- środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy,
- nabycie na warunkach rynkowych wartości niematerialnych i prawnych, w formie patentów, licencji, nieopatentowanej wiedzy technicznej pod warunkiem, że:
  - ✓ będą wykorzystywane wyłącznie na cele projektu objętego wsparciem na prace badawcze i rozwojowe oraz wdrożenie wyników tych prac,
  - ✓ będą podlegać amortyzacji zgodnie z odrębnymi przepisami,
  - ✓ będą nabyte od osób trzecich na warunkach rynkowych,
- zakup specjalistycznych usług doradczych w zakresie jakości, innowacji i nowych technologii, pozyskiwania zewnętrznego finansowania,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 1.6. Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, prace ziemne, modernizacyjne, konserwacyjne, naprawy lub adaptacje pomieszczeń w zakresie niezbędnym dla realizowanego przedsięwzięcia,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- pokrycie kosztów zakupu lub używania środków trwałych wraz z montażem i pierwszym uruchomieniem, o ile jest on wymagany przez firmę serwisową lub dla zachowania gwarancji bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- zakup nowych środków trwałych bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- zakup używanych środków trwałych pod warunkiem, że w okresie 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie środek trwały nie został zakupiony z wykorzystaniem środków z Unii Europejskiej, cena środka trwałego nie przewyższa wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu i jest niższa od ceny nowego środka trwałego,
- środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy,
- spłata rat kapitałowych należnych finansującemu z tytułu leasingu środków trwałych,
- spłata rat kapitałowych gruntów, budynków i budowli, należnych finansującemu z tytułu leasingu,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 1.7. Promocja gospodarcza

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

- wydatki na projekty pilotażowe,
- prace związane z wdrożeniem e-informacji w obszarze promocji gospodarczej,
- kampanie promocyjne w kraju i za granicą, w tym udział w targach,
- usługi informatyczne, pod warunkiem, że pozostają w bezpośrednim związku z celami realizacji projektu,
- przygotowanie programów rozwoju lub promocji gospodarczej, w tym wykonanie analiz,
- imprezy wystawiennicze oraz ekspozycje,
- koszty organizacji wydarzeń promocji regionu,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 1.8. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT)

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne, w tym:

- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- pokrycie kosztów zakupu lub używania środków trwałych wraz z montażem i pierwszym uruchomieniem, o ile jest on wymagany przez firmę serwisową lub dla zachowania gwarancji bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zakup środków transportu, np. na cele transportu ścieków, wody, odpadów,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Priorytet II. Przyspieszenie e-Rozwoju Mazowsza

Działanie 2.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu informacyjnemu

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- badania i analizy, prace studialne i ekspertyzy związane z inwestycjami w podstawową infrastrukturę,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja pomieszczeń i infrastruktury technicznej niezbędnej dla realizacji projektu (np. pomieszczenia na serwery),
- prace instalacyjne, w tym prace związane z zapewnieniem dostępu do Internetu (okablowanie, podłączenie do łączy szerokopasmowych),
- zakup i ubezpieczenie sprzętu komputerowego: komputery, serwery, sprzęt i oprogramowanie związane z podpisem elektronicznym (np. karty i czytniki kart chipowych),
- zakup baz danych oraz oprogramowania, wraz z jego konfiguracją, wydatki na stworzenie węzłów infrastruktury teleinformatycznej, tworzenia serwisów internetowych,
- zapewnienie bezpieczeństwa przesyłania danych (np. systemy firewall, IDS, antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu),
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup niezbędnego wyposażenia stanowiącego integralną część projektu,
- projekty pilotażowe,
- wkład rzeczowy (np. grunt, budynki, itd.) jest kwalifikowalny pod warunkiem, że jest zgodny z ogólnymi postanowieniami dotyczącymi wydatków kwalifikowalnych, w szczególności związanych z zakupem gruntów i budynków, wartość aportu wniesionego przez Beneficjenta do projektu musi być wyceniona i potwierdzona w oparciu o oficjalne taryfy ustanowione przez niezależny organ lub przez niezależnego eksperta zewnętrznego,
- usługi informatyczne, pod warunkiem, że pozostają w bezpośrednim związku z celami realizacji projektu,
- korzystanie z udostępnianej obcej infrastruktury informatycznej przeznaczonej do realizacji analogicznych funkcji w ramach danego projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 2.2. Rozwój e- usług

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja pomieszczeń i infrastruktury technicznej niezbędnej dla realizacji projektu (np. pomieszczenia na serwery),
- prace instalacyjne, w tym prace związane z zapewnieniem dostępu do Internetu (okablowanie, podłączenie do łączy szerokopasmowych),
- zakup i ubezpieczenie sprzętu komputerowego: komputery, serwery, sprzęt i oprogramowanie związane z podpisem elektronicznym (np. karty i czytniki kart chipowych),
- zakup baz danych oraz oprogramowania, wraz z jego konfiguracją, wydatki na stworzenie węzłów infrastruktury teleinformatycznej, tworzenia serwisów internetowych,
- zapewnienie bezpieczeństwa przesyłania danych (np. systemy firewall, IDS, antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu),
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup niezbędnego wyposażenia stanowiącego integralną część projektu,
- projekty pilotażowe,
- wkład rzeczowy (np. grunt, budynki, itd.) jest kwalifikowalny pod warunkiem, że jest zgodny z ogólnymi postanowieniami dotyczącymi wydatków kwalifikowalnych, w szczególności związanych z zakupem gruntów i budynków, wartość aportu wniesionego przez Beneficjenta do projektu musi być wyceniona i potwierdzona w oparciu o oficjalne taryfy ustanowione przez niezależny organ lub przez niezależnego eksperta zewnętrznego,
- usługi informatyczne, pod warunkiem, że pozostają w bezpośrednim związku z celami realizacji projektu,
- korzystanie z udostępnianej obcej infrastruktury informatycznej przeznaczonej do realizacji analogicznych funkcji w ramach danego projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 2.3. Technologie informacyjne i komunikacyjne dla MSP

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja pomieszczeń i infrastruktury technicznej niezbędnej dla realizacji projektu (np. pomieszczenia na serwery),
- prace instalacyjne, w tym prace związane z zapewnieniem dostępu do Internetu (okablowanie, podłączenie do łączy szerokopasmowych),

- zakup i ubezpieczenie sprzętu komputerowego: komputery, serwery, sprzęt i oprogramowanie związane z podpisem elektronicznym (np. karty i czytniki kart chipowych),
- zakup baz danych oraz oprogramowania, wraz z jego konfiguracją, wydatki na stworzenie węzłów infrastruktury teleinformatycznej, tworzenia serwisów internetowych,
- zapewnienie bezpieczeństwa przesyłania danych (np. systemy firewall, IDS, antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu),
- zakup niezbędnego wyposażenia stanowiącego integralną część projektu,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- projekty pilotażowe,
- wkład rzeczowy (np. grunt, budynki, itd.) jest kwalifikowalny pod warunkiem, że jest zgodny z ogólnymi postanowieniami dotyczącymi wydatków kwalifikowalnych, w szczególności związanych z zakupem gruntów i budynków, wartość aportu wniesionego przez Beneficjenta do projektu musi być wyceniona i potwierdzona w oparciu o oficjalne taryfy ustanowione przez niezależny organ lub przez niezależnego eksperta zewnętrznego,
- usługi informatyczne, pod warunkiem, że pozostają w bezpośrednim związku z celami realizacji projektu,
- korzystanie z udostępnianej obcej infrastruktury informatycznej przeznaczonej do realizacji analogicznych funkcji w ramach danego projektu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Priorytet III. Regionalny system transportowy

Działanie 3.1. Infrastruktura drogowa

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności/biznes plan,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnienia i zieleni drogowej,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zakup środków transportu,
- zakup sprzętu służącego do bieżącego utrzymania dróg,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne.

Działanie 3.2. Regionalny transport publiczny

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych itp.), niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem integralnie związanych z projektem,

- nadzór inwestorski lub w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

3. Zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, stanowiące przedmiot projektu

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 3.3. Lotniska i infrastruktura lotnicza

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem integralnie związanych z projektem,
- wynajem środków trwałych (sprzęt i wyposażenie)
- nadzór inwestorski lub w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

3. Zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, stanowiące przedmiot projektu

Koszty niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zakup powietrznych środków transportu,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Priorytet IV. Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka

Działanie 4.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe, w tym wykonanie infrastruktury drogowej,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zakup środków transportu, np. na cele transportu ścieków, wody,
- koszty eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków ponoszone przez indywidualnych odbiorców,
- podłączenie do sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej indywidualnych użytkowników.
  - W przypadku budowy kanalizacji sanitarnej niekwalifikowalny jest koszt przyłączenia od studzienki do budynku (z wyłączeniem studzienki), a w przypadku braku studzienki niekwalifikowalny jest koszt przyłączenia od granicy nieruchomości do budynku.
  - W przypadku sieci wodociągowej niekwalifikowalny jest koszt przyłączenia na odcinku od zaworu głównego do budynku.

Wydatki związane z budową przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych (w rozumieniu ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, z późn. zm.) są kosztem kwalifikowalnym, jeśli stanowią własność beneficjenta lub podmiotu

upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu (w takim przypadku należy szczegółowo opisać strukturę własności wytworzonego majątku we wniosku o dofinansowanie).

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 4.2. Ochrona powierzchni ziemi

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zakup środków transportu, np. na cele transportu odpadów,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 4.3. Ochrona powietrza, energetyka

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,

- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 4.4. Ochrona przyrody, zagrożenia, systemy monitoringu

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.),
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,

- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Priorytet V. Wzmacnianie roli miast w rozwoju regionu

Działanie 5.1. Transport miejski

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności/biznes plan,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- budowa zintegrowanego systemu monitorowania i zarządzania ruchem (w tym: monitoring bezpieczeństwa, zakup i montaż systemów sterowania i nadzoru ruchu),
- systemy telematyki służące komunikacji publicznej (systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, systemy informacji dla podróżnych, w tym systemy on-line),
- zakup nowego taboru lub modernizacja taboru transportu publicznego,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 5.2. Rewitalizacja miast

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace konserwatorskie,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- nadzór konserwatora zabytków,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Koszty kwalifikowalne dla infrastruktury mieszkaniowej:

- renowację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych tj.:
  - odnowę następujących głównych elementów konstrukcji budynku: dachu, elewacji zewnętrznej, stolarki okiennej i drzwiowej, klatki schodowej, korytarzy wewnętrznych i zewnętrznych, wejść i elementów jego konstrukcji zewnętrznej, windy,
  - instalacje techniczne budynku,
  - działania w zakresie oszczędności energetycznej,
- przygotowanie do użytkowania nowoczesnych, socjalnych budynków mieszkalnych dobrego standardu poprzez renowację i adaptację budynków istniejących stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- budowa budynków mieszkalnych,
- roboty budowlane w indywidualnych budynkach mieszkalnych,
- przygotowanie terenu pod budowę budynków mieszkalnych,

- zakup nieruchomości dla celów budownictwa mieszkaniowego,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Priorytet VI. Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji

Działanie 6.1. Kultura

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace konserwatorskie,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- nadzór konserwatora zabytków,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- prace związane z wdrożeniem e-informacji w obszarze kultury,
- oznakowanie obszarów i obiektów,
- kampanie promocyjne w kraju i za granicą, w tym udział w wystawach i imprezach kulturalnych,
- przygotowanie programów rozwoju lub promocji produktów kulturowych, w tym przede wszystkim wykonanie analiz,
- imprezy wystawiennicze oraz ekspozycje,
- koszty organizacji wydarzeń kulturalnych,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zakup eksponatów muzealnych,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 6.2. Turystyka

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności/biznes plan,
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace konserwatorskie,
- nadzór konserwatora zabytków,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- działalność promocyjna (przygotowanie programów rozwoju oraz promocji markowych produktów turystycznych miast w tym m.in. wykonanie analiz, ekspertyz, badań rynkowych i marketingowych, inwentaryzacja oraz ocena potencjału turystycznego, określenie produktów markowych, rynków promocji, narzędzi i technik promocyjnych),
- udział w targach i imprezach, których celem jest promocja turystyczna regionu,
- przygotowanie nieodpłatnych materiałów i publikacji służących informacji turystycznej jako element projektu,
- tworzenie platform informatycznych i baz danych, jako elementów systemu informacji turystycznej,
- oznakowanie obszarów i atrakcji turystycznych,
- budowa i modernizacja tras i szlaków turystycznych,
- budowa lub wyznaczenie dróg dla rowerów, w tym sygnalizacja i oznakowanie dróg dla rowerów, miejsca parkingowe dla rowerów, kładki i tunele pieszo-rowerowe, oświetlenie tras rowerowych,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Priorytet VII. Tworzenie i poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego

Działanie 7.1. Infrastruktura służąca ochronie zdrowia i życia

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodnie z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności/biznes plan
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub autorski w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- termomodernizacja,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zakup środków transportu,
- zakup wyrobów medycznych i produktów jednorazowego użytku na potrzeby beneficjenta,
- zakupy drobnego sprzętu dokonywane w ramach wydatków bieżących,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Działanie 7.2. Infrastruktura służąca edukacji

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem,
- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- termomodernizacja,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- infrastruktura sportowa nie związana z funkcjonowaniem placówki oświatowej,
- zakup środków transportu,
- zakup książek do bibliotek,
- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne.

Działanie 7.3. Infrastruktura służąca pomocy społecznej

Do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty niezbędne do realizacji celów projektu, zgodne z zasadami określonymi w *Krajowych wytycznych*, w szczególności:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych) itp., niezbędnych do realizacji inwestycji objętych projektem

- przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
- przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej,
- zakup nieruchomości niezabudowanej nierozdzielnie związanej z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu),
- zakup nieruchomości zabudowanej lub lokalu.

2. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace rozbiórkowe,
- prace związane z zagospodarowaniem terenu,
- prace wykończeniowe
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji projektu,
- zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem integralnie związanych z projektem,
- nadzór inwestorski lub w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- termomodernizacja,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją.

3. Zakup i modernizacja sprzętu i wyposażenia wraz z montażem, stanowiące przedmiot projektu

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

- zgodnie z rozdziałem VII. Wydatki niekwalifikowalne

Priorytet VIII. Pomoc Techniczna

W ramach pomocy technicznej do współfinansowania kwalifikują się następujące kategorie wydatków:

- a. wydatki poniesione w związku z przygotowaniem, zarządzaniem, monitorowaniem, oceną, informacją i kontrolą programu operacyjnego,
- b. wydatki mające na celu zwiększenie zdolności administracyjnych do wdrażania funduszy strukturalnych.

Wyżej wymienione kategorie wydatków kwalifikują się do współfinansowania w ramach pomocy technicznej pod warunkiem, że zostały poniesione zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie korzystania z pomocy technicznej oraz Zasadami realizacji projektu systemowego w ramach pomocy technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013.